

Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Zeko, Dino

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:321298>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-13**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Poduzetništva

Dino Zeko

**Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Čazmatrans
Vukovar d.o.o.**

Završni rad

Osijek, 2021. godina

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Poduzetništva

Dino Zeko

**Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Čazmatrans
Vukovar d.o.o.**

Završni rad

Kolegij: Financiranje poduzetničkog pothvata

JMBAG: 0010199827

e-mail: dinozeko132@hotmail.com

Mentor: izv.prof.dr.sc. Anamarija Delić

Osijek, 2021. godina

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Study Entrepreneurship

Dino Zeko

Analysis of financial statements of Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Final Paper

Osijek, 2021.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Dino Zeko

JMBAG: 0010199827

OIB: 81236503243

e-mail za kontakt: dinozeko132@hotmail.com

Naziv studija: Preddiplomski studij Poduzetništva

Naslov rada: Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Mentor/mentorica diplomskog rada: izv.prof.dr.sc. Anamarija Delić

U Osijeku, 2021. godine

Potpis Dino Zeko

Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Sažetak

Cilj ovog završnog rada je pojasniti ulogu i značaj završnih financijskih izvještaja, kao i metodologiju njihova analiziranja. Sva trgovačka društva po zakonu su obavezna objaviti svoje financijske izvještaje kako bi bila dostupna javnosti, a posebice je važno kada se radi o dioničkim društvima, jer se na temelju podataka i informacija iz financijskih izvješća donose odluke o ulaganju u poduzeće. U Republici Hrvatskoj sva financijska izvješća dostupna su putem FINA-e (Financijske agencije) odnosno preko FINA-inog servisa RGFI (Registar godišnjih financijskih izvještaja). U praktičnom dijelu rada analizirani su godišnji financijski izvještaji poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o.. Analizom financijskih izvješća vidljiva je struktura imovine poduzeća, obveze poduzeća, koliko je poduzeće profitabilno i kakav je priljev novca. Na osnovu prezentiranih podataka moguće je donijeti odluke važne za rast i razvoj poduzeća. Nedostatak financijskih izvješća je što se njima ne može analizirati kultura poduzeća, kakvi su odnosi zaposlenika i jesu li ljudi zadovoljni radom u promatranom poduzeću. Također, pri analizi financijska izvješća pretpostavka je da su sve informacije točno navedene, da nema nikakvih obmana, te su se poslovni događaji bilježili redovito i u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

Ključne riječi: Financijski izvještaji, analiza poslovanja, financijski pokazatelji

Analysis of financial statements of Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Abstract

Goal of this final paper is to study financial statements in order for us to be able to analyse financial statements and a way a business operates of any given company. Every company is obligated by law to release their financial statements to be accessible to public, this is especially important when it comes to companies that are trading on the stock market, their financial statements provide much needed information that is needed if we are to invest in their shares. In Croatia, financial statements are accessible only through 'FINA' and their service RGFI. This final paper studied and analysed yearly financial statements of Čazmatrans Vukovar d.o.o.. Through analysis we can see the asset structure of a company, their liabilities, how profitable are they and what are their cash flows. Future development and growth of the company is decided based on the presented information in the financial statements. Big disadvantage of financial statements and their analysis is that we can't observe company culture from them, relations of employees and satisfaction levels of people working there. Also, analysis of financial statements assumes all the given information is correct, and that they were recorded in accordance with International accounting standards (IAS).

Keywords: Financial statements, business analysis, financial ratios

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Metodologija rada	2
3. Završna financijska izvješća	3
3.1. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju	3
3.1.1. Aktiva (Imovina).....	4
3.1.2. Pasiva (Obveze i kapital).....	5
3.1.3. Ograničenja bilance.....	6
3.2. Račun dobiti i gubitka – izvještaj o uspješnosti poslovanja	6
3.2.1. Svrha računa dobiti i gubitka.....	7
3.2.2. Tko koristi račun dobiti i gubitka.....	8
3.3. Izvještaj o novčanom tijeku	9
3.3.1. Klasifikacija novčanih tijekova prema operativnim, investicijskim ili financijskim aktivnostima prema MRS 7.....	10
3.3.1.1. <i>Operativne aktivnosti</i>	10
3.3.1.2. <i>Investicijske aktivnosti</i>	10
3.3.1.3. <i>Financijske aktivnosti</i>	11
3.4. Izvještaj o promjenama kapitala	11
3.5. Bilješke uz financijske izvještaje	12
4. Financijska analiza	13
4.1. Horizontalna financijska analiza	13
4.2. Vertikalna financijska analiza	13
4.3. Financijski pokazatelji	13
4.3.1. Pokazatelji likvidnosti.....	14
4.3.2. Pokazatelji zaduženosti.....	15
4.3.3. Pokazatelji aktivnosti.....	15
4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	16
4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	16
4.3.6. Pokazatelji investiranja.....	17
4.4. Du Pont sustav pokazatelja	17

5. Empirijski dio rada: Analiza poslovanja poslovnog subjekta iz okruženja – Čazmatrans Vukovar d.o.o.....	19
5.1. Općenito o poduzeću – Čazmatrans Vukovar d.o.o.....	19
5.2. Horizontalna analiza bilance.....	19
5.3. Vertikalna analiza bilance.....	22
5.4. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	24
5.5. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	26
5.6. Analiza financijskih pokazatelja.....	27
5.7. Analiza Du Pont pokazateljem.....	30
6. Zaključak.....	32
Literatura.....	33

1. Uvod

U ovom završnom radu istražuje se teorijska podloga temeljnih financijskih izvještaja, njihove karakteristike i nedostaci, način na koji se koriste te tko su njihovi najčešći korisnici. U radu je korištena metodologija financijske analize – horizontalna, vertikalna i financijski pokazatelji. Prikupljene informacije i podaci koji su izračunati su iznimno važni u poslovnom svijetu, a s temeljnim znanjem o financijskim izvještajima i kako ih treba čitati, moguće je puno toga saznati i otkriti o poslovanju određenog poduzeća. U radu su analizirana financijska izvješća poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o. kroz period od 2017. do 2020. godine, te su na temelju rezultata financijske analize doneseni zaključci o poslovanju promatranog poduzeća.

2. Metodologija rada

U izradi završnog rada korišteni su sekundarni izvori podataka: završni financijski izvještaji poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o. (preuzeti s portala Registar godišnjih financijskih izvještaja – RGFI), te stručna literatura vezana za financijske izvještaje i njihovu analizu.

U izradi ovog rada korištene su sljedeće metode:

Metoda analize – postupak raščlanjivanja složenih predmeta, pojava ili ideja na njihove sastavne elemente.

Metoda sinteze – postupak u kojem se jednostavnije misaone tvorevine ili pojedinačni dijelovi spajanjem povezuju u složenije misaone tvorevine, odnosno u cijelinu.

Metoda apstrakcije – postupak koji se temelji na analizi i predstavlja izdvajanje pojedinih značajki i svojstva od ostalih.

Metoda dedukcije – postupak zaključivanja koji polazi od općih stavova i načela i na temelju kojih se dolazi do pojedinačnih i posebnih spoznaja.

Metoda deskripcije – postupak opisivanja pojava i predmeta kao i njihovih veza i odnosa, ali bez znanstvenog objašnjavanja i tumačenja.

Metoda komparacije – postupak uspoređivanja istih ili sličnih činjenica, pojava, predmeta i utvrđivanja njihovih sličnosti i razlika (Metzinger, 2020).

Za analizu poslovanja poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o., na temelju završnih financijskih izvještaja, korištena je metoda financijske analize, koja obuhvaća horizontalnu analizu (promatranje kretanja pojedinih stavki u ukupnoj aktivni, pasivi ili financijskom rezultatu u računu dobiti i gubitka), te analiza financijskih pokazatelja koja kombinira podatke iz bilance stanja i računa i dobiti i gubitka. Konačan zaključak o poslovanju promatranog poduzeća donošen korištenjem metode Du Pont – koja kombinacijom pojedinačnih pokazatelja utvrđuje segmente poslovanja kojima se treba posvetiti odgovarajuća pozornost.

3. Završna financijska izvješća

Financijski izvještaji pojavljuju se kao nositelji računovodstvenih informacija. To su pisani zapisi o poslovnim aktivnostima i financijskim rezultatima poduzeća. Državne agencije, računovođe i poduzeća često vrše reviziju financijskih izvještaja kako bi se osigurala točnost za svrhu ulaganja, financiranja i plaćanja poreza.

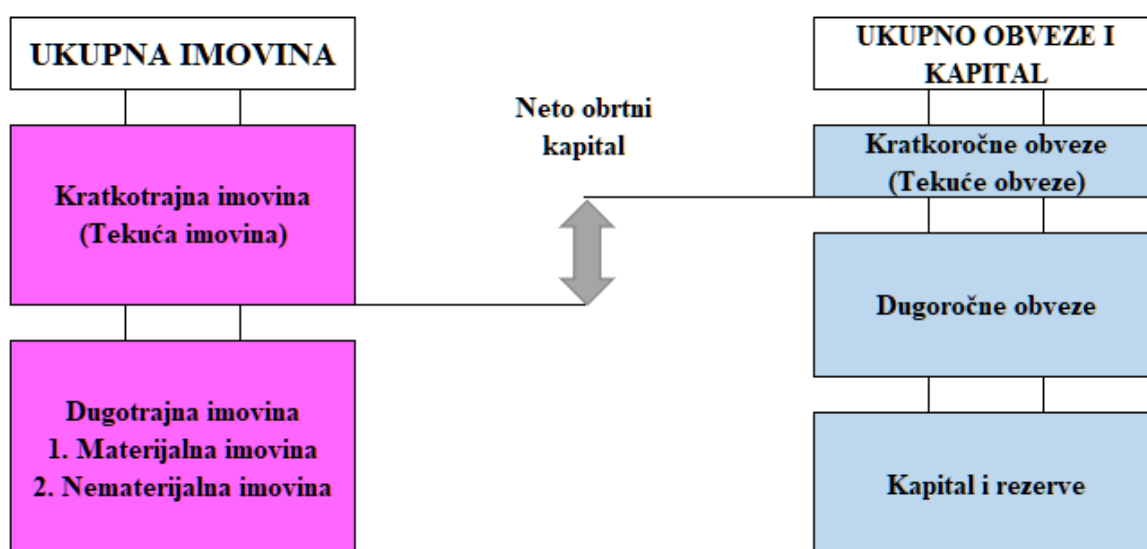
„Temeljni financijski izvještaji (Žager, K. i dr., 2020:92) su:

- Bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- Račun dobiti i gubitka (izvještaj o dobiti)
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje

Financijski izvještaji služe kako bi dali točnu sliku stanja nekog poduzeća i operativnog rezultata u skraćenom obliku. Svaki biznismen i ulagač mora razumjeti financijske izvještaje, jer znajući što brojke znače postoje temelji za donešenje dobre poslovne odluke.

3.1. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju

Bilanca pokazuje financijski položaj poduzeća na određeni dan i prikladno je sredstvo za organiziranje i sažimanje onoga što poduzeće posjeduje (imovina), što poduzeće duguje (obveze) i razlike između te dvije stavke (kapital i rezerve).

Slika 1. Struktura bilance (prema: Bradford, D. Jordan i dr., 2012:24)

Sama po sebi bilanca ne može pokazati kakvi su trendovi u nekom dužem vremenskom periodu, zbog toga ju je potrebno uspoređivati s bilancama iz prijašnjih perioda/godina. Također bi se trebala uspoređivati s bilancama drugih poduzeća unutar iste industrije jer svaka industrija ima svoj jedinstveni pristup financiranju. Bilanca se pridržava sljedeće računovodstvene jednadžbe, gdje se imovina s jedne strane i obveze s dioničkim kapitalom, s druge strane, uravnotežuju:

$$\mathbf{AKTIVA(IMOVINA) = PASIVA(OBVEZE) + KAPITAL}$$

Ova formula je intuitivna, drugim riječima poduzeće mora platiti sve što posjeduje (imovinu) ili posuđivanjem novca (preuzimanjem obveza) ili uzimanjem od investitora (izdavanjem dioničkog kapitala). Imovina, obveze i kapital sastoje se od nekoliko manjih računa (stavki) koji raščlanjuju specifičnosti financija poduzeća. Ti se računi (stavke) uvelike razlikuju po industrijama, a isti pojmovi mogu imati različite implikacije ovisno o prirodi posla.

3.1.1. Aktiva (Imovina)

„Imovina predstavlja resurse kojima se poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti“ (Žager, K. i dr., 2020:94). Imovina može biti klasificirana kao kratkotrajna imovina (tekuća) ili dugotrajna imovina (fiksna). Bilanca prikazuje samo one oblike imovine nad kojima poduzeće ima kontrolu. Kratkotrajna imovina se može pretvoriti u gotovinu za godinu dana ili manje, a dugotrajna imovina ne može u tako kratkom vremenskom razdoblju, nego je potrebno više od godinu dana. Kratkotrajna imovina može se podijeliti u sljedeće segmente:

- Novac – gotovina u blagajni, novac na žiro računu, novac na deviznom računu
- Potraživanja – potraživanja od kupaca, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od države, ostala potraživanja
- Zalihe – sirovine, materijal, gotovi proizvodi, trgovačka roba, predujmovi za zalihe, proizvodnja u tijeku
- Financijska imovina – dani kratkoročni krediti, ulaganja u vrijednosne papire, poslovni udjeli, dani depoziti

Dugotrajnu imovinu moguće je podijeliti u sljedeće segmente:

- Materijalna imovina – prirodna bogatstva, zgrade, postrojenja i oprema, alati, uredski i pogonski inventar, transportna sredstva, materijalna imovina u pripremi
- Nematerijalna imovina – izdaci za istraživanje i razvoj, patenti, licence, koncesije, goodwill, predujmovi za nematerijalnu imovinu

- Financijska imovina – dani krediti, dani depoziti, ulaganja u vrijednosne papire, poslovni udjeli
- Potraživanja – prodaja na kredit, potraživanja od povezanih poduzeća, ostala potraživanja

Imovina je resurs s ekonomskom vrijednošću koju pojedinac, poduzeće ili država posjeduje/kontrolira s očekivanjem da će pružiti buduću beneficiju. Imovina u budućnosti može generirati priljev novca, smanjiti troškove ili poboljšati prodaju.

3.1.2. Pasiva (obveze i kapital)

Obveze su novac koji poduzeće duguje vanjskim strankama, od računa koje mora platiti dobavljačima do kamata na obveznice koje je izdala, obveze za režije i plaće, te vraćanje kredita bankama i drugim financijskim institucijama. Obveze se dijele na kratkoročne, odnosno one koje dospijevaju u roku do jedne godine i dugoročne obveze koje dospijevaju u bilo kojem trenutku nakon jedne godine.

Kratkoročne obveze mogu se podijeliti u sljedeće segmente:

- Obveze za kredite
- Obveze za predujmove
- Obveze po izdanim vrijednosnim papirima
- Obveze prema dobavljačima
- Obveze za plaće
- Obveze za poreze, doprinose i druga javna davanja

Dugoročne obveze moguće je podijeliti na sljedeće segmente:

- Obveze za kredite
- Obveze prema bankama
- Obveze po vrijednosnim papirima

Obveze su nužan aspekt poduzeća jer se koriste za financiranje poslovanja i velika proširenja poduzeća. Također mogu učiniti transakcije između dva poduzeća učinkovitijima.

Kapital je novac koji se može pripisati vlasnicima poduzeća, a poznat je i pod nazivom „neto imovina“ jer je jednak ukupnoj imovini tvrtke umanjenoj za njezine obveze. Ukupna imovina i obveze koje se pojavljuju na bilanci samo ugrubo daju indicaciju o veličini tvrtke. Stavke u bilanci mogu biti povećane zbog ogromnih vrijednosti koje su dodijeljene nematerijalnoj

imovini. Veličina poduzeća može se mjeriti ili njegovom imovinom ili prodajom. Koje god brojke koristimo kako bi mjerili veličinu poduzeća, one nam ništa ne znače ako ih ne usporedimo sa drugim poduzećima u istoj industriji.

3.1.3. Ograničenja bilance

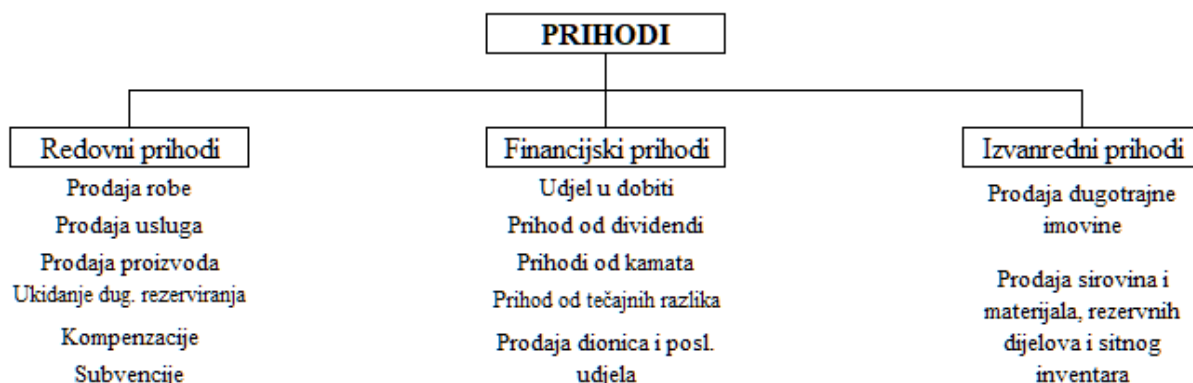
Bilanca nudi neprocjenjive informacije za investitore i analitičare, ali ima svoje nedostatke. Budući da bilanca pokazuje financijski položaj poduzeća samo na određeni dan, može koristiti samo razliku te vremenske točke i druge pojedinačne točke u proteklom vremenskom razdoblju. Budući da su podaci u bilanci statični, mnogi se financijski pokazatelji oslanjaju na podatke uključene u bilancu i račun dobiti i gubitka te novčani tijekom kako bi se stvorila cjelovitija slika onoga što se događa s poslovanjem tvrtke i njenog financijskog položaja unutar industrije.

3.2. Račun dobiti i gubitka – izvještaj o uspješnosti poslovanja

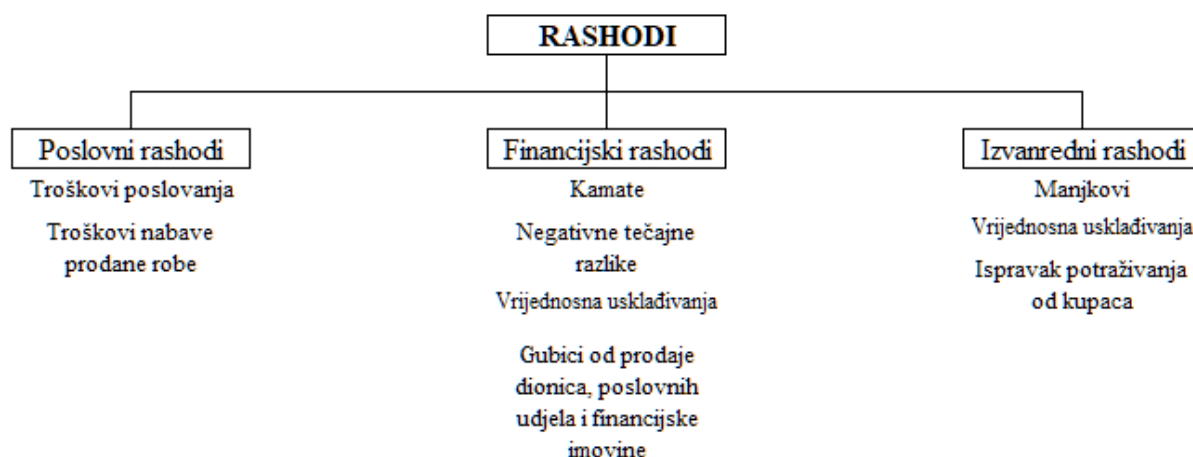
Račun dobiti i gubitka je računovodstveni izvještaj koji prikazuje prihode, rashode te dobit ili gubitak poduzeća u izvještajnom razdoblju. Računom dobiti i gubitka mjeri se profitabilnost poduzeća, a ne koliko novca je primljeno, potrošeno i koliko ga je još ostalo.

- Ako su prihodi veći od rashoda, rezultat poslovanja je pozitivan tj. ostvarena je dobit (profit)
- Ako su rashodi veći od prihoda, rezultat poslovanja je negativan tj. ostvaren je gubitak

Račun dobiti i gubitka se priprema prije svih ostalih financijskih izvještaja jer se neto dobit/gubitak mora izračunati i prenijeti na izvještaj o promjeni kapitala prije izrade ostalih financijskih izvještaja. Račun dobiti i gubitka pokazuje investitorima i kreditorima ukupnu profitabilnost društva kao i učinkovitost društva za generiranje profita od ukupnih prihoda. Ako se bilanca može smatrati kratkim prikazom, tada se za račun dobiti i gubitka može reći da je kao video snimka koja pokriva razdoblje između slike prije i poslije. Račun dobiti i gubitka prikazat će prihode kada nastanu (načelo nastanka događaja), a to nužno ne znači da je novac ušao u poduzeće. Opće pravilo je priznavanje prihoda kada je postupak zarade gotovo dovršen i vrijednost razmjene dobara ili usluga je poznata ili se može pouzdano utvrditi. Rashodi prikazani u računu dobiti i gubitka temelje se na načelu sučeljavanja prihoda i rashoda. Osnovna zamisao je prvo utvrditi prihode, a zatim te prihode uskladiti s rashodima povezanim s njihovom proizvodnjom.

Slika 2. Vrste prihoda (Delić, A., Financiranje poduzetničkog pothvata, nastavni materijali dostupni na: <http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/nastavni-materijali/>)

Slika 3. Vrste rashoda (Delić, A., Financiranje poduzetničkog pothvata, nastavni materijali dostupni na: <http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/nastavni-materijali/>)

3.2.1. Svrha računa dobiti i gubitka

Iako je glavna svrha računa dobiti i gubitka prenošenje pojedinosti o profitabilnosti i poslovnim aktivnostima tvrtke dionicima, on također pruža detaljan uvid u interne dijelove tvrtke radi usporedbe između različitih poduzeća i sektora. Takva se izvješća uglavnom pripremaju na razini odjela kako bi uprava poduzeća dobila dublje spoznaje radi provjere napretka različitih poslovnih operacija tijekom godine i ta privremena izvješća ostaju interno u poduzeću, ne objavljuju se javnosti. Na temelju izvještaja o prihodima, uprava može donijeti odluke poput

širenja na nova zemljopisna područja, poticanje prodaje, povećanje proizvodnih kapaciteta, povećanog iskorištavanja ili izravne prodaje imovine ili zatvaranja odjela ili proizvodne linije.

3.2.2. Tko koristi račun dobiti i gubitka?

Izvještaj računa dobiti i gubitka koriste dvije skupine ljudi, a to su: unutarnji dionici i vanjski dionici. Unutarnji dionici poput uprave društva koriste ovaj izvještaj za analizu poslovanja kao cjeline te donošenje poslovnih odluka. Vanjski dionici, poput investitora i kreditora su ljudi van društva koji nemaju drugi izvor informacija o društvu osim onih koje su objavljene. Investitori žele znati je li društvo profitabilno i hoće li rasti i povećavati svoju profitabilnost u budućnosti. Uglavnom žele znati hoće li ostvariti pozitivan prinos od ulaganja u društvo. Kreditore za razliku od investitora nisu zabrinuti oko profitabilnosti, njih više zanima novčani tok društva i hoće li društvo ostvariti dovoljno novčanog toka za servisiranje duga. Oblik računa dobiti i gubitka može biti propisan zakonom kao što je slučaj u Republici Hrvatskoj (RH) ili može biti predložen od strane strukovne organizacije. Zbog veće preglednosti obično se koristi jednostrani račun koji segmentira prihode i rashode prema vrstama aktivnosti. Primjer računa dobiti i gubitka prikazan je sljedećom slikom:

A) Poslovni prihodi
1. Prihodi of prodaje
2. Ostali poslovni prihodi
B) Poslovni rashodi
1. Rashodi od prodaje
2. Rashodi poslovanja
3. Ostali poslovni rashodi
C) Dobit/Gubitak iz poslovnih aktivnosti
D) Financijski prihodi
E) Financijski rashodi
F) Dobit/Gubitak iz financijskih aktivnosti
G) Ukupni prihodi
H) Ukupni rashodi
I) Bruto dobit
J) Porez na dobit
K) Neto dobit

Slika 4. Oblik računa dobiti i gubitka (Žager, K., i dr. 2020:118)

3.3. Izvještaj o novčanom tijeku

Izvještaj o novčanom tijeku financijski je izvještaj koji pruža podatke o svim novčanim priljevima koje poduzeće prima iz svog tekućeg poslovanja i vanjskih izvora ulaganja. Također uključuje sve novčane odljeve kojima se plaćaju poslovne aktivnosti i ulaganja tijekom određenog razdoblja. Smatra se da je izvještaj o novčanom tijeku najintuitivniji od svih financijskih izvještaja jer prati novac koji je poduzeće ostvarilo na tri glavna načina – kroz poslovanje, ulaganje i financiranje. „Za neke je izvještaj novčanog tijeka najvažnija informacija u financijskim izvještajima jer“ (Thornton, G. 2012:i):

- Pruža nepristrane, objektivne informacije koje su relativno slobodne od nesigurnosti u procjeni
- Omogućuje korisnicima financijskih izvještaja na bazi prošlih podataka da procijene poslovanje subjekta i koriste te podatke kao osnovu za buduće donošenje odluka
- Omogućuje korisnicima različitih izvještaja da uspoređuju uspješnost različitih subjekata u različitim industrijama ili zemljopisnim lokacijama

Iako su profitabilni, poslovni subjekti mogu neuspješno upravljati novčanim tokom, zbog čega je izvještaj o novčanom tijeku ključni alat za tvrtke, analitičare i investitore. Kao što je već rečeno novčani tijek podijeljen je na tri glavna dijela: poslovne aktivnosti, investicijske aktivnosti i financijske aktivnosti. Izvještaj novčanog tijeka sastavlja se prema međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS 7). Novčani tijek moguće je sastaviti prema direktnoj i indirektnoj metodi. „Prema direktnoj metodi objavljuju se primitci i ukupni izdatci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima – poslovnim, investicijskim i financijskim“ (Žager, K. i dr., 2020:128). Prema indirektnoj metodi novčani tijek izračunava se tako da se uzme neto dobit pa se usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode. Izvještaj o novčanom tijeku prati promjenu novca i novčanih ekvivalenata tijekom određenog razdoblja – u pravilu tijekom poslovne godine. Izvještaj o novčanom tijeku, pod pojmom novac podrazumijeva novac u banci i blagajni te depozite po viđenju. Novčani ekvivalenti predstavljaju visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati (u roku ne dulje od tri mjeseca) u poznate svote novca te su podložna beznačajnom riziku promjene vrijednosti. Svrha novčanih ekvivalenata je ispunjenje kratkoročnih novčanih obveza, a ne ulaganje ili druga svrha. Ulaganje kao novčani ekvivalent mora biti lako pretvorivo u novac i izloženo beznačajnom riziku promjene vrijednosti.

3.3.1. Klasifikacija novčanih tijekova prema operativnim, investicijskim ili financijskim aktivnostima prema MRS 7

Klasifikacija prema aktivnostima osmišljena je kako bi se pružile korisne informacije o relativnoj važnosti ovih aktivnosti i međusobnim odnosima između njih, te kako bi pomogla korisnicima financijskih izvještaja procijeniti likvidnost i financijsku prilagodljivost subjekta (MRS 7.11).

3.3.1.1. Operativne aktivnosti

Operativne aktivnosti su glavne aktivnosti poslovnog subjekta kojima ostvaruje prihod. Operativne aktivnosti primarno su usmjerene na proizvodnju i prodaju proizvoda i robe te pružanja usluga. Operativne aktivnosti korisne su za razumijevanje u kojoj mjeri je poslovanje subjekta generiralo dovoljne novčane tokove za otplatu zajmova, održavanje operativne sposobnosti subjekta, isplatu dividendi i nova ulaganja bez pribjegavanja vanjskim izvorima financiranja.

„Operativne aktivnosti (MRS 7.13-15)“ (Thornton, G. 2012:10) su:

- Novčani primici od prodaje robe i pružanja usluga
- Novčani primici od tantjema, naknada, provizija i drugi primici
- Novčane isplate dobavljačima za isporučenu robu i pružene usluge
- Novčane isplate zaposlenicima i za račun zaposlenih
- Novčani primici i novčane isplate osiguravajućeg društva za premije i odštetne zahtjeve, anuitete i druge police osiguranja
- Novčane isplate ili povrati poreza na dobit, osim ako se ne mogu posebno identificirati kao financijske i investicijske aktivnosti
- Novčani primici i isplate prema ugovorima koji služe za poslovne ili trgovačke svrhe

3.3.1.2. Investicijske aktivnosti

Investicijske aktivnosti su aktivnosti vezane uz stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine i drugih ulaganja koja nisu uključena u novčane ekvivalente. Investicijske aktivnosti su primarno usmjerene na ulaganja i prodaju dugotrajne imovine. Investicijske aktivnosti korisne su za razumijevanje u kojoj su mjeri odvojeni izdaci za resurse namijenjeni stvaranju budućih prihoda i novčanih tijekova.

„Investicijske aktivnosti (MRS 7.16)“ (Thornton, G. 2012:10) su:

- Gotovinske isplate za stjecanje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i ostale dugotrajne imovine
- Novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalna ulaganja i ostale dugotrajne imovine
- Gotovinske isplate za stjecanje vlasničkih ili dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničkim ulaganjima
- Novčani primici od prodaje vlasničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničkim ulaganjima
- Gotovinski predujmovi i zajmovi dati drugim stranama
- Novčani primici od otplate predujma i zajmova danih drugim stranama

3.3.1.3. Financijske aktivnosti

Financijske aktivnosti korisne su za predviđanje budućih novčanih tijekova od strane davatelja kapitala poslovnom subjektu. Financijske aktivnosti vezane su uz financiranje poslovanja, obuhvaćaju promjene vezane uz strukturu obveza i kapitala.

„Financijske aktivnosti (MRS 7.17)“ (Thornton, G. 2012:10) su:

- Novčani prihod od izdavanja dionica ili drugih financijskih instrumenata
- Gotovinske isplate vlasnicima za stjecanje ili otkup dionica subjekta
- Novac od izdavanja zadužnica, zajmova, obveznica, hipoteka i ostalih kratkoročnih ili dugoročnih pozajmica
- Otplate posuđenih iznosa
- Isplate najmoprimca u gotovini radi smanjenja nepodmirene obveze koja se odnosi na financijski najam

3.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala je jedan od četiri temeljna financijska izvještaja. Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje promjene na kapitalu između dva obračunska razdoblja. Izvještaj detaljno prikazuje promjene koje se događaju na pozicijama kapitala, a najznačajnija i najpoželjnija promjena na kapitalu vezana je uz nastalu zaradu. U izvještaju se najčešće prikazuju najčešće i najznačajnije promjene. Iako je vrlo kratak izvještaj, pruža informaciju u kojem odnosu se ostvarena zarada dijeli na dividendu i na zadržanu dobit koja ostaje u poduzeću. Osim navedenih, na promjenu vrijednosti kapitala mogu utjecati i sljedeće transakcije:

- Dodatna ulaganja vlasnika
- Promjene računovodstvenih politika i ispravci temeljnih pogrešaka
- Usklađenja odnosno učinci transakcija koji se sukladno standardima direktno prikazuju u kapitalu (revalorizacijske rezerve i slično)

Formalni izgled ovog izvještaja se ponekad razlikuje ovisno o regulatornom okviru koji se primjenjuje. Ponekad se primjenjuje u skraćenoj formi, a sve ostale informacije o promjenama kapitala prikazuju se u okviru bilješki uz financijske izvještaje. Pri tome je važno da sve bitne informacije budu prezentirane korisnicima.

3.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Pored obrađena četiri temeljna izvještaja postoji niz dodatnih izvještaja, no među temeljne izvještaje ubrajaju se i bilješke uz financijske izvještaje. Bilješke uz financijske izvještaje pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja najvažnijih pozicija u temeljnim financijskim izvještajima. U spomenutom izvještaju također moraju biti spomenute računovodstvene politike koje su bile korištene kod sakupljanja izvještaja s posebnim osvrtom na način utvrđivanja vrijednosti pozicija, moguća odstupanja od računovodstvenih standarda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom njihovog učinka. Bilješke uz financijske izvještaje mogu i prikazati pregled obveza s rokom dospelja dužim od pet godina, broj i nominalnu vrijednost izdanih dionica, iznos potraživanja ili obveza koje se nalaze u sudskom sporu, informacije o zaposlenima i cijeli niz drugih korisnih informacija. Opće je pravilo da bilješke prikazuju sve informacije koje se direktno ne vide iz temeljnih financijskih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje.

Svi navedeni temeljni financijski izvještaji daju informacije o poslovanju poduzeća. Ove su informacije od velika značaja svim investitorima, dobavljačima, kupcima, odnosno svim dionicima poduzeća. Kako bismo dobili jasniju sliku o poslovanju poduzeća, potrebno je podatke koje nam pružaju financijski izvještaji analizirati. U tu se svrhu najčešće koristi financijska analiza.

4. Financijska analiza

Financijska analiza je postupak evaluacije poduzeća, projekata, budžeta i ostalih financijskih transakcija kako bi se utvrdila njihova performansa i prikladnost. Tipično, financijska analiza se koristi kako bi se analizirala stabilnost, solventnost, likvidnost ili profitabilnost te kako bi se opravdala investicija. Jedan od najčešćih načina analize financijskih podataka je izračunavanje omjera iz podataka u financijskim izvještajima, a uspoređuju se s onima od drugih tvrtki ili prema povijesnom učinku poduzeća.

4.1. Horizontalna financijska analiza

Horizontalna analiza koristi se u analizi financijskih izvještaja za usporedbu povijesnih podataka tijekom brojnih obračunskih razdoblja. Horizontalna analiza može koristiti apsolutne usporedbe ili postotne usporedbe, pri čemu se brojevi u svakom sljedećem razdoblju izražavaju kao postotak iznosa u baznoj godini, s tim da je osnovni iznos naveden kao 100%. Ovo je također poznato i kao „analiza bazne godine“. Horizontalna analiza omogućava da se vidi što je pokretalo financijske performanse tvrtke tijekom nekoliko godina te da se uoče trendovi i obrasci rasta. Sljedeće formule mogu se koristiti kako bi se došlo do postotnih vrijednosti za usporedbu u horizontalnoj analizi: $\left(\frac{\text{Trenutna godina}}{\text{Bazna godina}} - 1\right) * 100$ ili $\left(\frac{\text{Trenutna godina} - \text{Bazna godina}}{\text{Bazna godina}}\right) * 100$. Postignuti rezultati će biti isti ako se koristi prva ili druga formula.

4.2. Vertikalna financijska analiza

Vertikalna analiza je metoda analize financijskih izvještaja u kojoj je svaka stavka navedena kao postotak osnovne vrijednosti u izvještaju. Tako se stavke u računu dobiti i gubitka mogu iskazati kao postotak bruto prodaje, dok se stavke u bilanci iskazuju kao postotak ukupne imovine ili obveza. Vertikalna analiza o novčanom tijeku prikazuje svaki novčani priljev ili odljev kao postotak ukupnih novčanih priljeva. Vertikalna analiza znatno olakšava usporedbu financijskih izvještaja jedne tvrtke s drugom i to po različitim djelatnostima. To je zato što se mogu vidjeti relativni udjeli stanja na financijskih izvještajima.

4.3. Financijski pokazatelji

Financijski pokazatelji najznačajniji su instrument analize financijskih izvještaja i neprocjenjiv su alat za donošenje odluka o tvrtkama u koje se želi ulagati. Koriste ih individualni investitori

i profesionalni analitičari. Da bi se točno procijenilo financijsko zdravlje i dugoročna održivost poduzeća, mora se uzeti u obzir nekoliko financijskih pokazatelja.

Skupine pokazatelja analize financijskih izvještaja:

- Pokazatelji likvidnosti – sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze
- Pokazatelji zaduženosti – pokazuju koliko se poduzeće financira iz tuđih sredstava
- Pokazatelji aktivnosti – pokazuju koliko efikasno poduzeće koristi resurse
- Pokazatelji ekonomičnosti – mjere omjer prihoda i rashoda
- Pokazatelji profitabilnosti – mjere povrat uloženog kapitala
- Pokazatelji investiranja – mjere uspješnost ulaganja u dionice

4.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze sa svojom kratkotrajnom imovinom, a izračunavaju se na temelju podataka iz bilance. „Pokazatelji likvidnosti su“ (Žager, K. i dr., 2020:46):

- Koeficijent tekuće likvidnosti = $\frac{\textit{kratkotrajna imovina}}{\textit{kratkoročne obveze}}$
- Koeficijent ubrzane likvidnosti = $\frac{\textit{kratkotrajna imovina} - \textit{zalihe}}{\textit{kratkoročne obveze}}$
- Koeficijent trenutne likvidnosti = $\frac{\textit{novac}}{\textit{kratkoročne obveze}}$
- Koeficijent financijske stabilnosti = $\frac{\textit{dugotrajna imovina}}{\textit{kapital i rezerve} + \textit{dugoročne obveze}}$

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze s ukupnom kratkotrajnom imovinom i u pravilu bi ovaj koeficijent trebao biti veći od 2. Koeficijent ubrzane likvidnosti prikazuje koliko je kratkoročnih obveza poduzeće sposobno podmiriti ako ne uzima u obzir zalihe poduzeća, a vrijednost koeficijenta bi trebala biti 1 ili veća od 1 da bi se zadržala normalna likvidnost poduzeća. Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze samo s raspoloživim novcem, a ovim koeficijentom ocjenjuje se likvidnost promatrana u najkraćem roku. Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje koliko se dugotrajne imovine financira iz dugoročnih izvora, a ovaj pokazatelj mora biti manji od 1 jer bi poduzeće trebalo dio kratkotrajne imovine financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora tj. iz radnog kapitala. Što je broj ovog pokazatelja manji to je likvidnost i financijska stabilnost veća.

4.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine kojima poduzeće financira svoje obveze. Poduzeće sa značajnim zaduženjem može imati probleme pri pronalasku novih investitora i mogu se suočiti s rizikom od bankrota, no zaduženost ne mora nužno biti loša, ako se posuđena sredstva koriste na pravi način, odnosno da se poveća porast povrata na uloženo. „Pokazatelji zaduženosti su“ (Žager, K. i dr., 2020:49):

- Koeficijent zaduženosti = $\frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}}$
- Koeficijent vlastitog financiranja = $\frac{\text{kapital i rezerve}}{\text{ukupna imovina}}$
- Koeficijent financiranja = $\frac{\text{ukupne obveze}}{\text{kapital i rezerve}}$
- Pokriće troškova kamata = $\frac{\text{zarade prije kamata i poreza}}{\text{rashodi od kamata}}$
- Faktor zaduženosti = $\frac{\text{ukupne obveze}}{\text{zadržana dobit+troškovi amortizacije}}$
- Stupanj pokrića I = $\frac{\text{kapital i rezerve}}{\text{dugotrajna imovina}}$
- Stupanj pokrića II = $\frac{\text{kapital i rezerve+dugoročne obveze}}{\text{dugotrajna imovina}}$

Koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja prikazuju statičku zaduženost temeljem podataka iz bilance. Ova tri pokazatelja govore kakva je struktura pasive i koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala te koliko je financirano iz tuđeg. Koeficijent zaduženosti i koeficijent vlastitoga financiranja zajedno prikazuju strukturu izvora financiranja imovine pa u skladu s time njihov zbroj mora biti 1. Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti predstavlja dinamičku zaduženost zato jer dug promatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja, a ova dva pokazatelja izračunavaju se pomoću bilance i računa dobiti i gubitka. Stupanj pokrića I i II izračunavaju se pomoću bilance i pokazuju koliko se dugotrajne imovine financira iz vlastitih izvora odnosno koliko se dugotrajne imovine financira dugoročnim izvorima financiranja.

4.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ili koeficijenti obrta izračunavaju se kao omjer prometa i prosječnog stanja određenih dijelova imovine. Njima se mjeri brzina cirkuliranja imovine, a ako je poznat koeficijent obrta, tada je moguće i izračunati prosječne dane vezivanja sredstava. Svi

pokazatelji utvrđuju se na temelju bilance i računa dobiti i gubitka. „Pokazatelji aktivnosti su“ (Žager, K. i dr., 2020:51):

- Koeficijent obrta ukupne imovine = $\frac{\text{ukupni prihod}}{\text{ukupna imovina}}$
- Koeficijent obrta kratkotrajne imovine = $\frac{\text{ukupni prihod}}{\text{kratkotrajna imovina}}$
- Koeficijent obrta potraživanja = $\frac{\text{prihod od prodaje}}{\text{potraživanja}}$
- Trajanje naplate potraživanja u danima = $\frac{\text{broj dana u godini (365)}}{\text{koeficijent obrta potraživanja}}$

Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje koliko se puta ukupna imovina poduzeća obrnila odnosno koliko kuna prihoda je ostvareno na jednu kunu imovine. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina obrne i mjeri se efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda. Na temelju koeficijenta obrta potraživanja moguće je izračunati koliko prosječno treba da se naplate potraživanja poduzeća.

4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda i zbog toga predstavljaju mjeru djelatnosti poslovanja. Pokazatelji ekonomičnosti računaju se pomoću podataka iz računa dobiti i gubitka. „Pokazatelji ekonomičnosti su“ (Žager, K. i dr., 2020:52):

- Ekonomičnost ukupnog poslovanja = $\frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}}$
- Ekonomičnost poslovanja = $\frac{\text{poslovni prihodi}}{\text{poslovni rashodi}}$
- Ekonomičnost prodaje = $\frac{\text{prihodi od prodaje}}{\text{rashodi od prodaje}}$
- Ekonomičnost financiranja = $\frac{\text{financijski prihodi}}{\text{financijski rashodi}}$
- Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti = $\frac{\text{ostali poslovni prihodi}}{\text{ostali poslovni rashodi}}$

4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti ocjenjuju sposobnost poduzeća da zarađuje i ostvaruje povrat na uložena sredstva. Pokazatelji profitabilnosti izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. „Najčešći i najvažniji pokazatelji profitabilnosti su“ (Delić, A.,

Financiranje poduzetničkog pothvata, nastavni materijali dostupni na: <http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/nastavni-materijali/>:

- Neto marža profita = $\frac{\text{neto dobit}}{\text{ukupni prihod}}$
- Stopa povrata imovine (ROA) = $\frac{\text{neto dobit}}{\text{ukupna imovina}}$
- Stopa povrata kapitala (ROE) = $\frac{\text{neto dobit}}{\text{kapital i rezerve}}$

Neto marža profita mjeri kolika je neto dobit ostvarena kao postotak ukupnih prihoda, uglavnom se izražava u postotcima, ali se može prikazati i u decimalnom obliku. Neto marža profita ilustrira koliko se svaka kuna prihoda koju tvrtka prikupi pretvori u profit. Stopa povrata imovine (ROA) ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvari povrat na temelju ukupno dostupnih resursa. Stopa povrata kapitala (ROE) smatra se najznačajnijim pokazateljem profitabilnosti, a ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvari povrat za vlasnike kapitala.

4.3.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja pokazuju uspješnost ulaganja u dionice poduzeća, a iako se u pravilu ne naglašava, podrazumijeva se da se radi o običnim dionicama. Osim podataka iz financijskih izvještaja potrebni su i podaci o dionicama, posebno o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. „Najčešće korišteni pokazatelji investiranja su“ (Žager, K. i dr., 2020:56):

- Dobit po dionici (EPS) = $\frac{\text{neto dobit}}{\text{broj dionica}}$
- Dividenda po dionici (DPS) = $\frac{\text{dio neto dobiti za dividende}}{\text{broj dionica}}$
- Ukupna rentabilnost dionice = $\frac{\text{dobit po dionici (EPS)}}{\text{tržišna cijena dionice (PPS)}}$
- Dividendna rentabilnost dionice = $\frac{\text{dividenda po dionici (DPS)}}{\text{tržišna cijena dionica (PPS)}}$

Dobit po dionici i dividenda po dionici pokazuju koliko se kuna dobiti ili dividende ostvari po jednoj dionici. Ukupna rentabilnost dionice i dividendna rentabilnost dionice smatraju se najznačajnijim pokazateljima investiranja, u suštini to su pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala koji je iskazan po tržišnoj vrijednosti, a ne knjigovodstvenoj.

4.4. Du Pont sustav pokazatelja

Du Pont sustav pokazatelja pripada grupi deduktivnih sustava pokazatelja, populariziran je u američkom poduzeću Du Pont de Nemours & Co. Du Pont analiza ili Du Pont model je okvir za analizu temeljnih performansi, te je korisna tehnika koja se koristi za razlaganje različitih pokretača povrata na kapital (ROE). Du Pont analiza pokazuje da na ROE utječe efikasnost poslovanja mjerena profitnom maržom, efikasnost korištenja imovine mjerena obrtom ukupne imovine i financijska poluga mjerena multiplikatorom glavnice. Du Pont sustav se koristi prvenstveno za potrebe analize, a samim time i za potrebe planiranja i razvoja poduzeća, te omogućava i delegiranje odgovornosti za ostvarivanje rentabilnosti imovine na niže razine managementa. Du Pontom se procjenjuju sastavni dijelovi stope povrata kapitala (ROE). To investitorima omogućuje da utvrde koje financijske aktivnosti najviše doprinose promjenama u ROE-u. Ova se analiza može koristiti za usporedbu operativnih učinkovitosti dviju sličnih tvrtki te se može koristiti kako bi se identificirale snage ili slabosti koje se trebaju riješiti.

$$\text{ROE} = \frac{\text{neto dobit}}{\text{prihod od prodaje}} * \frac{\text{prihod od prodaje}}{\text{ukupna imovina}} * \frac{\text{ukupna imovina}}{\text{glavnica}} =$$

$$= \text{profitna marža} * \text{obrt ukupne imovine} * \text{multiplikator glavnice}$$

Temeljni cilj Du Ponta je stopa povrata kapitala (ROE) i time možemo uočiti da Du Pontov sustav prikazuje veze između faktora koji utječu na stopu povrata kapitala. Ovisno o cilju, moguće su različite modifikacije Du Pont pokazatelja.

Financijska izvješća i financijski pokazatelji obrađeni u trećem i četvrtom poglavlju služe nam kako bi nas informirali o financijskom zdravlju poduzeća, profitabilnosti i isplativosti ulaganja u poduzeće.

5. Empirijski dio rada: Analiza poslovanja poslovnog subjekta iz okruženja – Čazmatrans Vukovar d.o.o.

U empirijskom dijelu rada analizirat će se poslovanje poduzeća Čazmatrans Vukovar d.o.o. temeljem završnih financijskih izvještaja, javno dostupnih na portalu RGFI (Registar godišnjih financijskih izvještaja), a pomoću financijske analize koja je detaljno pojašnjenja u teorijskom dijelu rada.

5.1. Općenito o poduzeću – Čazmatrans Vukovar d.o.o.

Čazmatrans Vukovar d.o.o. je trgovačko društvo kojem je osnovna djelatnost cestovni prijevoz putnika, pogotovo javni gradski prijevoz u gradu Vukovaru. Poduzeće je član grupe Čazmatrans – Nova d.o.o. koje je osnovano 2007. godine, ali temelji poslovanja utvrđeni su još daleke 1949. godine, te posluju u kontinuitetu već više od 70 godina. Čazmatrans – Nova d.o.o. zapošljava oko 1200 djelatnika te posjeduje preko 650 vozila, a od toga Čazmatrans Vukovar d.o.o. ima oko 120 djelatnika i 57 vozila. Čazmatrans Vukovar d.o.o. u Vukovaru obavlja javni gradski prijevoz od 1968. godine, a nakon rata su nastavili s poslovanjem prvim povratkom Vukovaraca.

5.2. Horizontalna analiza bilance

Tablica 1. Aktiva bilance Čazmatrans Vukovar d.o.o. (RGFI, dostupno na: <https://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
B) Dugotrajna imovina	18 395 995	18 979 275	19 567 827	21 745 461
II. Materijalna imovina	18 253 638	18 826 716	19 556 872	21 739 907
1. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	17 835 688	18 677 469	19 541 434	21 723 096
Ostalo	142 357	152 559	10 955	5 554
C) Kratkotrajna imovina	4 420 992	4 372 598	5 489 979	3 216 677
I. Zalihe	1 203 156	1 059 875	1 329 711	863 795
1. Sirovine i materijal	1 203 156	1 059 875	1 329 711	863 795
II. Potraživanja	3 078 279	3 065 015	4 063 280	2 238 765
III. Novac u banci i blagajni	139 557	247 708	96 988	114 117
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0	302 110	467 291	384 078
Ukupno aktiva	22 816 987	23 653 983	25 525 097	25 346 216

Tablica 2. Pasiva bilance Čazmatrans Vukovar d.o.o. (RGFI, dostupno na:
<https://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
A) Kapital i rezerve	5 852 744	7 725 199	9 268 462	9 573 759
I. Temeljni kapital	2 397 000	2 397 000	2 397 000	2 397 000
II. Rezerve iz dobiti	2 513 074	2 513 074	2 513 074	2 513 074
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	671 732	942 671	2 815 124	4 358 388
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	270 938	1 872 454	1 543 264	305 297
1. Dobit poslovne godine	270 938	1 872 454	1 543 264	305 297
C) Dugoročne obveze	6 008 411	4 804 642	4 392 389	6 916 936
1. Obveze prema bankama	6 008 411	4 804 642	3 886 049	6 459 823
Ostalo	0	0	506 340	457 113
D) Kratkoročne obveze	10 955 832	11 124 142	11 644 625	8 643 798
1. Obveze prema bankama	5 875 040	3 136 381	2 652 273	2 131 134
2. Obveze prema dobavljačima	3 526 740	5 134 512	6 281 230	4 389 758
Ostalo	1 554 052	2 853 249	2 711 122	2 122 906
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	0	0	219 621	211 723
Ukupno pasiva	22 816 987	23 653 983	25 525 097	25 346 216

Tablica 3. Horizontalna analiza aktive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2018/2017	2019/2017	2020/2017
B) Dugotrajna imovina	3.17%	6.37%	18.21%
II. Materijalna imovina	3.14%	7.14%	19.10%
1. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	4.72%	9.56%	21.80%
Ostalo	7.17%	-92.30%	-96.10%
C) Kratkotrajna imovina	-1.09%	24.18%	-27.24%
I. Zalihe	-11.91%	10.52%	-28.21%
1. Sirovine i materijal	-11.91%	10.52%	-28.21%
II. Potraživanja	-0.43%	32.00%	-27.27%
III. Novac u banci i blagajni	77.50%	-30.50%	-18.23%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi			
Ukupno aktiva	3.67%	11.87%	11.08%

U promatranom razdoblju od 2017. do 2020. godine aktiva i pasiva su svake godine rasle u odnosu na baznu 2017. godinu. 2018. godine aktiva i pasiva su se povećale za 3.17%, 2019. godine aktiva i pasiva su se povećale za 6.37%, a u 2020. godini povećale su se za čak 18.21% u odnosu na baznu 2017. godinu. U 2018. godini dugotrajna imovina je rasla za 3.17% dok je kratkotrajna imovina imala pad od -1.09%. U 2019. godini dugotrajna imovina je rasla za 6.37% dok je kratkotrajna imovina imala porast od čak 24.18% u odnosu na baznu godinu. Kratkotrajna imovina bilježila je rast zbog rasta sirovina i materijala od 10.52% te rasta potraživanja od 32% dok je novac u banci i blagajni imao pad od -30.50%. U 2020. godini dugotrajna imovina rasla je za 18.21% dok je kratkotrajna imovina imala pad od -27.24% i to u svim bitnim stavkama. Zalihe sirovina i materijala pale su za -28.21%, potraživanja su pala za -27.27% te je novac u banci i blagajni imao pad od -18.23%.

Tablica 4. Horizontalna analiza pasive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2018/2017	2019/2017	2020/2017
A) Kapital i rezerve	31.99%	58.36%	63.58%
I. Temeljni kapital	0.00%	0.00%	0.00%
II. Rezerve iz dobiti	0.00%	0.00%	0.00%
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	40.33%	319.08%	548.83%
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	591.10%	469.60%	12.68%
1. Dobit poslovne godine	591.10%	469.60%	12.68%
C) Dugoročne obveze	-20.03%	-26.90%	15.12%
1. Obveze prema bankama	-20.03%	-35.32%	7.51%
Ostalo			
D) Kratkoročne obveze	1.54%	6.29%	-21.10%
1. Obveze prema bankama	-46.62%	-54.86%	-63.73%
2. Obveze prema dobavljačima	45.59%	78.10%	24.47%
Ostalo	83.60%	74.46%	36.60%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja			
Ukupno pasiva	3.67%	11.87%	11.08%

U 2018. godini kapital i rezerve su rasli za 31.99%, zadržana dobit rasla je za 40.33% dok je dobit poslovne godine imala rast od vrtoglavih 591.10% u 2018. godini u odnosu na baznu 2017. godinu. Dugoročne obveze pale su za -20.03% u odnosu na baznu godinu, dok su kratkoročne obveze porasle za 1.54%. Rast kratkoročnim obvezama doprinio je rast obveza prema dobavljačima od 45.59% i rast ostalih obveza od čak 83.60% dok su obveze prema

bankama pale za 46.62%. U 2019. godini kapital i rezerve rasli su za 58.36%, zadržana dobit je imala rast od 319.08% dok je dobit poslovne godine imala rast od 469.60%. Dugoročne obveze pale su za -26.90%, obveze prema bankama pale su za -35.32% dok su kratkoročne obveze rasle za 6.29% u odnosu na baznu godinu. Obveze prema bankama opet su bilježile pad i to od -54.86% dok su obveze prema dobavljačima i ostale obveze rasle za 78.10% odnosno 74.46%. U 2020. godini kapital i rezerve rasli su za 63.58%, zadržana dobit rasla je za 548.83% dok je dobit poslovne godine narasla za samo 12.68% u odnosu na baznu godinu, što je najmanji rast od svih promatranih godina. Dugoročne obveze u 2020. godini narasle su za 15.12%, obveze prema bankama porasle su za 7.51% dok su kratkoročne obveze pale za -21.20%, jedini pad od svih promatranih godina. Obveze prema bankama pale su za -63.73% dok su obveze prema dobavljačima rasle za 24.47%, a ostale obveze za 36.60%

5.3. Vertikalna analiza bilance

Tablica 5. Vertikalna analiza aktive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
B) Dugotrajna imovina	80.62%	80.24%	76.66%	85.79%
II. Materijalna imovina	80.00%	79.59%	76.62%	85.77%
1. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	78.17%	78.96%	76.56%	85.71%
Ostalo	0.62%	0.64%	0.04%	0.02%
C) Kratkotrajna imovina	19.38%	18.49%	21.51%	12.69%
I. Zalihe	5.27%	4.48%	5.21%	3.41%
1. Sirovine i materijal	5.27%	4.48%	5.21%	3.41%
II. Potraživanja	13.49%	12.96%	15.92%	8.83%
III. Novac u banci i blagajni	0.61%	1.05%	0.38%	0.45%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0.00%	1.28%	1.83%	1.52%
Ukupno aktiva	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

U 2017. godini dugotrajna imovina čini čak 80.62% ukupne imovine poduzeća i to materijalna imovina koja iznosi 80% odnosno, alati i pogonski inventar 78.17% što je i normalno za jedno poduzeće koje se bavi cestovnim prijevozom. Kratkotrajna imovina iznosi 19.38% od ukupne imovine poduzeća, a od toga najviše iznose potraživanja koja čine udio od 13.49%, a najmanji udio u ukupnoj imovini čini novac u banci i blagajni i to 0.61%, dok su zalihe sirovina i materijala na 5.27% udjela ukupne imovine. U 2018. godini dugotrajna imovina čini 80.24%

od ukupne imovine, gotovo isto kao i u 2017. godini, dok je kratkotrajna imovina na 18.49%, od toga potraživanja 12.96%, zalihe sirovina i materijala 4.48%, a novac 1.05% koji ima veći udio u ukupnoj imovini u odnosu na 2017. godinu, te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi koji imaju udjel od 1.28% ukupne imovine. U 2019. godini dugotrajna imovina čini 76.66% ukupne imovine, nekoliko postotaka manje nego prijašnje godine. Kratkotrajna imovina čini 21.51% ukupne imovine, od toga potraživanja 15.92%, zalihe sirovina i materijala 5.21%, novac u banci i blagajni 0.38% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi 1.83% ukupne imovine. U 2020. godini dugotrajna imovina čini 85.79%, najviše od svih promatranih godina, dok kratkotrajna imovina čini 12.69% najmanje od svih promatranih godina, potraživanja iznose samo 8.83%, zalihe sirovina i materijala 3.41%, novac u banci i blagajni 0.45% te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi 1.52% ukupne imovine.

Tablica 6. Vertikalna analiza pasive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
A) Kapital i rezerve	25.65%	32.66%	36.31%	37.77%
I. Temeljni kapital	10.51%	10.13%	9.39%	9.46%
II. Rezerve iz dobiti	11.01%	10.62%	9.85%	9.91%
III. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	2.94%	3.99%	11.03%	17.20%
IV. Dobit ili gubitak poslovne godine	1.19%	7.92%	6.05%	1.20%
1. Dobit poslovne godine	1.19%	7.92%	6.05%	1.20%
C) Dugoročne obveze	26.33%	20.31%	17.21%	27.29%
1. Obveze prema bankama	26.33%	20.31%	15.22%	25.49%
Ostalo	0.00%	0.00%	1.98%	1.80%
D) Kratkoročne obveze	48.02%	47.03%	45.62%	34.10%
1. Obveze prema bankama	25.75%	13.26%	10.39%	8.41%
2. Obveze prema dobavljačima	15.46%	21.71%	24.61%	17.32%
Ostalo	6.81%	12.06%	10.62%	8.38%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	0.00%	0.00%	0.86%	0.84%
Ukupno pasiva	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

U 2017. godini kapital i rezerve čine 25.65% ukupne pasive, a najveći udjel imaju temeljni kapital i rezerve iz dobiti od 10.51% odnosno 11.01%, zadržana dobit ili preneseni gubitak čini 2.94%, a dobit ili poslovni gubitak 1.19%. Dugoročne obveze čine 26.33% ukupne pasive, a

kratkoročne obveze čine 48.02% od toga obveze prema bankama iznose 25.75%, obveze prema dobavljačima 15.46% te ostale obveze 6.81%. U 2018. godini kapital i rezerve čine 32.66% ukupne pasive, temeljni kapital i rezerve iz dobiti iznose 10.13% odnosno 10.62%, zadržana dobit ili preneseni gubitak čini 3.99%, dobit ili gubitak poslovne godine čini 7.92%. Dugoročne obveze čine 20.31%, a kratkoročne obveze 47.03%, obveze prema bankama 13.26% znatno manje nego u 2017. godini, obveze prema dobavljačima iznose 21.71%, a ostale obveze 12.06% ukupne pasive. U 2019. godini kapital i rezerve čine 36.31% ukupne pasive, od toga temeljni kapital i rezerve iz dobiti 9.39% odnosno 9.85%, zadržana dobit ili preneseni gubitak 11.03%, dobit ili gubitak poslovne godine 6.05%. Dugoročne obveze iznose 17.21% ukupne pasive, najmanje od svih godina i to obveze prema bankama 15.22% i ostale obveze 1.98%. Kratkoročne obveze iznose 45.62% ukupne pasive, obveze prema bankama 10.39%, obveze prema dobavljačima 24.61% te ostale obveze 10.62% ukupne pasive. U 2020. godini kapital i rezerve iznose 37.77% najviše od svih promatranih godina, od toga temeljni kapital i rezerve iz dobiti iznose 9.46% odnosno 9.91%, zadržana dobit ili preneseni gubitak 17.20% dok je dobit ili gubitak poslovne godine na 1.20%. Dugoročne obveze čine 27.29%, najviše od svih godina i to obveze prema bankama 25.49% i ostale obveze 1.80%. Kratkoročne obveze čine 34.10%, najmanje od svih promatranih godina, obveze prema bankama 8.41%, obveze prema dobavljačima 17.32% i ostale obveze 8.38%

5.4. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 7. Račun dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (RGFI, dostupno na: <https://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
I. Poslovni prihodi	30 414 505	29 856 196	31 611 709	21 686 719
1. Prihodi od prodaje	28 998 146	27 963 505	29 789 768	14 936 090
2. Ostali poslovni prihodi	1 416 359	1 892 691	1 821 941	6 750 629
II. Poslovni rashodi	29 440 798	27 653 012	29 365 321	20 776 057
1. Materijalni troškovi	16 360 473	14 667 594	14 775 251	8 212 186
2. Troškovi osoblja	7 498 777	7 777 260	8 758 827	8 175 928
3. Amortizacija	2 135 159	1 898 461	1 875 195	2 029 916
4. Ostali poslovni rashodi	111 459	4 169	444 258	13 524
5. Ostali troškovi	3 334 930	3 305 528	3 511 790	2 344 503
III. Financijski prihodi	32 836	289 191	21 852	22 977
IV. Financijski rashodi	735 605	619 921	724 976	628 342
1. Kamate	697 592	603 804	583 097	497 696

V. Ukupni prihodi	30 447 341	30 145 387	31 633 561	21 709 696
VI. Ukupni rashodi	30 176 403	28 272 933	30 090 297	21 404 399
VII. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	270 938	1 872 454	1 543 264	305 297
Dobit	270 938	1 872 454	1 543 264	305 297

Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2018/2017	2019/2017	2020/2017
I. Poslovni prihodi	-1.84%	3.94%	-28.70%
1. Prihodi od prodaje	-3.57%	2.73%	-48.49%
2. Ostali poslovni prihodi	33.63%	28.64%	376.62%
II. Poslovni rashodi	-6.07%	-0.26%	-29.43%
1. Materijalni troškovi	-10.35%	-9.69%	-49.80%
2. Troškovi osoblja	3.71%	16.80%	9.03%
3. Amortizacija	-11.09%	-12.18%	-4.93%
4. Ostali poslovni rashodi	-96.26%	298.58%	-87.87%
5. Ostali troškovi	-0.88%	5.30%	-29.70%
III. Financijski prihodi	780.71%	-33.45%	-30.02%
IV. Financijski rashodi	-15.73%	-1.44%	-14.58%
1. Kamate	-13.44%	-16.41%	-28.66%
V. Ukupni prihodi	-0.99%	3.90%	-28.70%
VI. Ukupni rashodi	-6.31%	-0.29%	-29.07%
VII. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	591.10%	469.60%	12.68%
Dobit	591.10%	469.60%	12.68%

U 2018. godini ukupni prihodi bili su u padu za -0.99% u odnosu na baznu godinu 2017., 2019. godina je jedina godina kada su ukupni prihodi bili u porastu od 3.90%, a u 2020. godini ukupni prihodi bili su u padu od čak -28.70%. Ukupni rashodi su u padu bili sve tri godine u odnosu na baznu godinu, 2018. godine pad je bio -6.31%, 2019. -0.29% i 2020. -29.07%. Poslovni prihodi 2018. godine su bili u padu -1.84%, prihodi od prodaje su bili u padu -3.57% dok su ostali poslovni prihodi bili u rastu za 33.63%, 2019. godine poslovni prihodi su bili u porastu od 3.94%, prihodi od prodaje su bili u porastu za 2.73%, a ostali poslovni prihodi za 28.64% u odnosu na baznu godinu, 2020. godine poslovni prihodi su opali za -28.70%, prihodi od prodaje pali su za -48.49%, dok su ostali poslovni prihodi porasli za 376.62% u odnosu na 2017.

godinu. Poslovni rashodi bili su u padu u svim godinama i to 2018. za -6.07%, 2019. -0.26% te za -29.43% u 2020. godini. Troškovi osoblja je jedina stavka poslovni rashoda koja je imala rast u svim promatranim godinama, 2018. godine troškovi osoblja porasli su za 3.71%, 2019. godine za 16.80% i za 9.03% u 2020. godini u odnosu na baznu godinu. U 2018. godini financijski prihodi bili su u porastu od 780.71% u odnosu na baznu godinu, 2018. godine pali su za -33.45%, a 2020. godine pali su za -30.02%. Financijski rashodi bili su u padu u svim promatranim godinama u odnosu na 2017. godinu, 2018. za -15.73%, 2019. za -1.44%, te 2020. za -14.58%. Dobit poduzeća rasla je u svim promatranim godinama, 2018. godine dobit je porasla za 591.10%, 2019. godine za 469.60% i 12.68% 2020. godine u odnosu na baznu godinu.

5.5. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 9. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora)

Naziv pozicije	2017	2018	2019	2020
I. Poslovni prihodi	99.89%	99.04%	99.93%	99.89%
1. Prihodi od prodaje	95.24%	92.76%	94.17%	68.80%
2. Ostali poslovni prihodi	4.65%	6.28%	5.76%	31.09%
II. Poslovni rashodi	96.69%	91.73%	92.83%	95.70
1. Materijalni troškovi	53.73%	48.66%	46.71%	37.83%
2. Troškovi osoblja	24.63%	25.80%	27.69%	37.66%
3. Amortizacija	7.01%	6.30%	5.93%	9.35
4. Ostali poslovni rashodi	0.37%	0.01%	1.40%	0.06%
5. Ostali troškovi	10.95%	10.97%	11.10%	10.80%
III. Financijski prihodi	0.11%	0.96%	0.07%	0.11%
IV. Financijski rashodi	2.42%	2.06%	2.29%	2.89%
1. Kamate	2.29%	2.00%	1.84%	2.29%
V. Ukupni prihodi	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
VI. Ukupni rashodi	99.11%	93.79%	95.12%	98.59%
VII. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	0.89%	6.21%	4.88%	1.41%
Dobit	0.89%	6.21%	4.88%	1.41%

U 2017. godini poslovni prihodi su činili 99.89% ukupnih prihoda, od toga prihodi od prodaje su bili 95.24% i ostali poslovni prihodi 4.65%. Poslovni rashodi su iznosili 96.69% ukupnih

prihoda, od toga materijalni troškovi su bili 53.73%, troškovi osoblja 24.63%, amortizacija 7.01% i ostali troškovi 11.32%. Financijski prihodi činili su 0.11%, financijski rashodi 2.42% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi iznosili su 99.11% ukupnih prihoda, a dobit poduzeća činila je 0.89% ukupnih prihoda. U 2018. godini poslovni prihodi su iznosili 99.04% ukupnih prihoda, od toga prihodi od prodaje 92.76% i ostali poslovni prihodi 6.28%. Poslovni rashodi činili su 91.73%, od toga materijalni troškovi 48.66%, troškovi osoblja 25.80%, amortizacija 6.30%, ostali troškovi 10.98%. Financijski prihodi činili su 0.96%, financijski rashodi 2.06%. Ukupni rashodi činili su 93.79% ukupnih prihoda, a dobit poduzeća iznosila je 6.21% ukupnih prihoda. 2019. godine poslovni prihodi činili su 99.93% ukupnih prihoda, od toga prihodi od prodaje 94.17%, a ostali poslovni prihodi 5.76%. Poslovni rashodi činili su 92.83%, od toga materijalni troškovi 46.71%, troškovi osoblja 27.69%, amortizacija 5.93% i ostali troškovi 12.51%. Financijski prihodi činili su 0.07%, a financijski rashodi 2.29% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi iznosili su 95.12%, a dobit poduzeća 4.88% ukupnih prihoda. U 2020. godini poslovni prihodi iznosili su 99.89% ukupnih prihoda, od toga prihodi od prodaje 68.80%, a ostali poslovni prihodi 31.09%. Poslovni rashodi činili su 95.70%, od toga materijalni troškovi 37.83%, troškovi osoblja 37.66%, amortizacija 9.35% i ostali troškovi 10.86%. Financijski prihodi iznosili su 0.11%, financijski rashodi 2.89% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi činili su 98.59%, a dobit poduzeća 1.41% ukupnih prihoda.

5.6. Analiza financijskih pokazatelja

Tablica 10. Pokazatelji likvidnosti (Izrada autora)

Pokazatelji likvidnosti	2017	2018	2019	2020
Koeficijent tekuće likvidnosti	0.40	0.39	0.47	0.37
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0.29	0.30	0.36	0.27
Koeficijent trenutne likvidnosti	0.01	0.02	0.01	0.01
Koeficijent financijske stabilnosti	1.55	1.51	1.43	1.32

Kao što je vidljivo iz pokazatelja likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti u 2017. iznosi 0.40, odnosno omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza je 40% što znači da poduzeće ne može financirati ni polovinu svojih kratkoročnih obveza iz kratkotrajne imovine, 2018. koeficijent tekuće likvidnosti iznosio je 0.39, a 2019. godine 0.47, poboljšanje u odnosu na prijašnje dvije godine, ali ni približno broju koji bi pokazivao normalnu i zdravu likvidnost poduzeća. Godine 2020. koeficijent tekuće likvidnosti iznosio je najmanje 0.37, što znači da je

poduzeće bilo sposobno podmiriti približno trećinu svojih kratkoročnih obveza iz svoje kratkotrajne imovine. Koeficijent ubrzane likvidnosti 2017. iznosio je 0.29, 2018. 0.30, 2019. 0.36 i 2020. 0.27, ovaj koeficijent trebao bi biti 1 ili veći od 1, a s obzirom da poduzeće u svim promatranim godinama ima manji koeficijent od 1, možemo zaključiti da ukoliko moraju podmiriti svoje kratkoročne obveze u vrlo kratkom roku, ne bi bili u mogućnosti to napraviti. Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje bi li poduzeće moglo podmiriti svoje obveze u ovom trenutku, kada se ovaj pokazatelj izračunava. Promatrano poduzeće bi u ovom trenutku bilo sposobno podmiriti svega 1% svojih kratkoročnih obveza u svim promatranim godinama osim u 2018. kada bi moglo podmiriti 2% kratkoročnih obveza sa novcem u banci i blagajni.

Tablica 11. Pokazatelji zaduženosti (Izrada autora)

Pokazatelji zaduženosti	2017	2018	2019	2020
Koeficijent zaduženosti	0.74	0.68	0.64	0.62
Koeficijent vlastitog financiranja	0.26	0.33	0.37	0.38
Koeficijent financiranja	2.90	2.06	1.73	1.63
Pokriće troškova kamata	1.44	4.13	3.89	1.88
Faktor zaduženosti	6.04	5.61	3.42	2.44
Stupanj pokrića I	0.32	0.41	0.47	0.44
Stupanj pokrića II	0.64	0.66	0.70	0.76

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu financiranja. Kao što je vidljivo iz koeficijenta zaduženosti 2017. godine financirali su 74% ukupne imovine ukupnim obvezama, 2018. 68% ukupne imovine je financirano obvezama, 2019. 64% je financirano obvezama i 2020. 62% ukupne imovine je financirano iz kratkoročnih i dugoročnih obveza. Koeficijent vlastitog financiranja govori koliko ukupne imovine je financirano iz vlastitih izvora tj. kapitala pa je tako jasno da se 2017. vlastitim kapitalom financiralo 26% ukupne imovine, 2018. 33%, 2019. 37% i 2020. godine 38% ukupne imovine je bilo financirano iz vlastitih izvora. Ova dva pokazatelja govore da je bio pozitivan trend u promatranim godinama, ukupne obveze su se smanjivale, dok je kapital bilježio rast. Koeficijent financiranja pokazuje koji je odnos duga i kapitala pa je tako 2017. odnos duga i kapitala iznosio 2.90, 2018. godine 2.06, 2019. godine 1.73 te 2020. godine 1.63, a što je veći ovaj omjer to znači da poduzeće ima poteškoća u vraćanju posuđenih sredstava i plaćanju kamata. Koeficijent pokrića troškova kamata pokazuje koliko su puta kamate pokrivena zaradom prije kamata i poreza pa je poduzeće 2017. imalo pokrivenost kamata od 1.44, 2018. 4.13 najviše od svih promatranih godina, a 2019. 3.89

pokrivenost te 1.88 2020. godine. Faktor zaduženosti pokazuje broj godina koji je potreban da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze. 2017. godine poduzeću je bilo potrebno 6.04 godine da podmiri svoje ukupne obveze, 2018. 5.61 godina, 2019. 3.42 godine te 2.44 godine 2020. Stupanj pokrića I pokazuje koliko je dugotrajne imovine financirano vlastitim sredstvima, 2017. poduzeće je financiralo 32% dugotrajne imovine vlastitim sredstvima, 2018. godine 41%, 2019. godine 47% i 2020. godine 44%. Stupanj pokrića II uvijek bi trebao biti veći od 1 jer bi dio dugoročnih izvora financiranja trebao biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine pa je vidljivo da je 2017. godine stupanj pokrića II iznosio 0.64, 2018. godine 0.66, 2019. godine 0.70 i 2020. godine 0.76 što govori da u svim promatranim godinama dugoročni izvori nisu mogli financirati ni dugotrajnu imovinu, a još manje kratkotrajnu imovinu.

Tablica 12. Pokazatelji aktivnosti (Izrada autora)

Pokazatelji aktivnosti	2017	2018	2019	2020
Koeficijent obrta ukupne imovine	1.33	1.29	1.26	0.87
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	6.89	6.89	5.76	6.75
Koeficijent obrta potraživanja	9.42	9.12	7.33	6.67
Trajanje naplate potraživanja u danima	38.75	40.01	49.79	54.71

Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko je kuna prihoda poduzeće ostvarilo na jednu kunu imovine pa je 2017. godine poduzeće imalo 1.33 kune na 1 kunu imovine, 2018. godine 1.29 kuna prihoda, 2019. godine 1.26 kuna prihoda i 0.87 kuna prihoda 2020. godine na jednu kunu imovine. Koeficijent kratkotrajne imovine iznosio je 2017. godine 6.89 kuna prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine, 2018. godine kao i 2017. godine, 2019. 5.76 kuna prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine te 6.75 kuna prihoda 2020. godine na jednu kunu kratkotrajne imovine. Iz pokazatelja aktivnosti također je vidljivo da je poduzeću trebalo 38.75 dana u 2017. godini da naplati svoja potraživanja, 40.01 dana u 2018. godini, 49.79 dana u 2019. godini i 54.71 dana u 2020. da naplati svoja potraživanja, najviše od svih promatranih godina.

Tablica 13. Pokazatelji ekonomičnosti (Izrada autora)

Pokazatelji ekonomičnosti	2017	2018	2019	2020
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1.01	1.07	1.05	1.01
Ekonomičnost poslovanja	1.03	1.08	1.08	1.04
Ekonomičnost financiranja	0.04	0.47	0.03	0.04

Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	12.71	453.99	4.10	499.16
---	-------	--------	------	--------

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju omjer prihoda i rashoda. Ekonomičnost ukupnog poslovanja 2017. godine iznosila je 1.01 što znači da je poduzeće ostvarilo 1.01 kunu ukupnih prihoda na 1 kunu ukupnih rashoda, 2018. godine 1.07 kuna, 2019. godine 1.05 kuna i 2020. godine 1.01 kunu ukupnih prihoda u odnosu na 1 kunu ukupnih rashoda. Ekonomičnost poslovanja 2017. godine iznosila je 1.03 što znači da je poduzeće ostvarilo 1.03 kune poslovnih prihoda na 1 kunu poslovnih rashoda, 2018. 1.08 kuna, 2019. 1.08 kuna i 2020. godine 1.04 kuna poslovnih prihoda na 1 kunu poslovnih rashoda. Ekonomičnost financiranja iznosila je 2017. godine 0.04 što znači da je poduzeće ostvarilo 0.04 kune financijskih prihoda na 1 kunu financijskih rashoda, 2018. 0.47 kuna, 2019. 0.03 kuna i 2020. 0.04 kune financijskih prihoda na 1 kunu financijskih rashoda. Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti 2017. je iznosila 12.71 što znači da je poduzeće ostvarilo 12.71 kunu ostalih poslovnih prihoda na 1 kunu ostalih poslovnih rashoda, 2018. 453.99 kuna, 2019. 4.10 kuna i 2020. 499.16 kuna ostalih poslovnih prihoda na 1 kunu ostalih poslovnih rashoda, najviše od svih promatranih godina.

Tablica 14. Pokazatelji profitabilnosti (Izrada autora)

Pokazatelji profitabilnosti	2017	2018	2019	2020
Neto marža profita	0.89%	6.21%	4.88%	1.41%
Stopa povrata imovine (ROA)	1.19%	8.02%	6.16%	1.22%
Stopa povrata kapitala (ROE)	4.63%	24.24%	16.65%	3.19%

Neto marža profita pokazuje koliko ukupnih prihoda je poduzeće u mogućnosti zadržati u obliku dobiti pa je 2017. marža profita iznosila 0.89%, 2018. 6.21% najviše od svih promatranih godina, 2019. 4.88% i 1.41% 2020. godine. Stopa povrata imovine (ROA) 2017. godine iznosila je 1.19%, 2018. 8.02%, 2019. 6.16% i 2020. godine 1.22%. Stopa povrata kapitala (ROE) 2017. godine iznosila je 4.63%, 2018. godine 24.24% najviše od svih promatranih godina, 2019. 16.65% i 2020. godine stopa povrata kapitala iznosila je 3.19%

5.7. Analiza Du Pont pokazateljem

Tablica 15. Du Pont analiza (Izrada autora)

	2017	2018	2019	2020
Neto dobit	270,938	1,872,454	1,543,264	305,297

Prihod od prodaje	28,998,146	27,963,505	29,789,768	14,936,090
Profitna marža	0.0093	0.0670	0.0518	0.0204
Prihod od prodaje	28,998,146	27,963,505	29,789,768	14,936,090
Ukupna imovina	22,816,987	23,351,873	25,057,806	24,962,138
Obrt ukupne imovine	1.2709	1.1975	1.1888	0.5983
Ukupna imovina	22,816,987	23,351,873	25,057,806	24,962,138
Glavnica	5,852,744	7,725,199	9,268,462	9,573,759
Multiplikator glavnice	3.8985	3.0228	2.7036	2.6073
ROE	4.63%	24.24%	16.65%	3.19%

Koristeći Du Pont sustav pokazatelja vidljivo je da je u 2017. godini na stopu povrata kapitala (ROE) najviše utjecala financijska poluga tj. multiplikator glavnice s 3.8985 i obrt ukupne imovine s 1.2709, a profitna marža iznosila je svega 0.0093. Iz toga se može zaključiti da je stopa povrata kapitala od 4.63% najviše bila financirana iz tuđih sredstava i efikasnom uporaba imovine. U 2018. godini ostvarena stopa povrata kapitala od 24.24% uvelike je ostvarena povećanjem profitne marže u odnosu na prošlu godinu s 0.0093 na 0.0670, i dalje je efikasno upotrebljavana imovina, a financijska poluga se smanjila u odnosu na prošlu godinu sa 3.8985 na 3.0228, što znači da su se smanjile obveze tj. tuđi izvori financiranja nisu u tolikoj mjeri zaslužni za ROE kao u 2017. godini. U 2019. godini ostvarena je stopa povrata kapitala od 16.65%, pad u odnosu na prošlu godinu najvećim je dijelom u kontinuiranom padu financijske poluge, blago je pala i efikasna upotreba imovine tj. obrt ukupne imovine, a i profitna marža se smanjila u odnosu na prošlu godinu. U 2020. godini ostvarena stopa povrata kapitala iznosila je samo 3.19%, a to je došlo drastičnim padom profitne marže, obrta ukupne imovine, dok je financijska poluga nastavila kontinuiran pad od prošlih godina. Ovo govori da je u 2020. godini stopa povrata kapitala najviše bila financirana iz tuđih sredstava izvora.

Unutar pasive kapital i rezerve su bilježile rast svake godine, najviše vođeno zadržanom dobiti i dobiti poslovne godine, dok su dugoročne obveze bilježile pozitivan trend u smislu smanjivanja osim u 2020. godini. Kratkoročne obveze rasle u 2018. i 2019. godini, a bilježile su pad u 2020. godini. Vertikalnom analizom vidljivo je da dugotrajna imovina čini oko 80% ukupne imovine poduzeća dok u pasivi kratkoročne obveze čine većinski dio. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka pokazala je da su poslovni prihodi bili u padu u svim godinama osim u 2019. dok su poslovni rashodi bilježili pad u svim promatranim godinama u odnosu na baznu godinu, a dobit poduzeća je bilježila rast u svim promatranim godinama.

6. Zaključak

U teorijskom dijelu završnog rada objašnjeni su najvažniji financijski izvještaji koji prikazuju financijsko stanje poduzeća. Bilanca pokazuje kakva je struktura imovine i obveza poduzeća, račun dobiti i gubitka daje uvid u profitabilnost dok izvještaj o novčanom tijeku pokazuje priljeve i odljeve novca. Ovi financijski izvještaji zajedno s financijskim pokazateljima daju jasnu, objektivnu i nepristranu sliku poduzeća kako bi investitor ili manager poduzeća mogao donijeti što bolje odluke.

U završnom radu analiziralo se poslovanje Čazmatrans Vukovar d.o.o. pomoću njihovih financijskih izvještaja. Provedena je horizontalna i vertikalna analiza bilance u periodu od 2017. do 2020. godine, gdje je 2017. godina ujedno služila i kao bazna godina u horizontalnoj analizi. Horizontalna analiza bilance pokazala je da je dugotrajna imovina rasla u svim promatranim godinama, koju najviše čini pogonski inventar i transportna imovina. Kratkotrajna imovina poduzeća bilježila je pad u 2018. i 2020. godini dok je 2019. kratkotrajna imovina imala rast od čak 24.18%, najviše utjecano od strane potraživanja koja čine većinski dio kratkotrajne imovine. Analizom financijskih pokazatelja došlo se do određenih zaključaka, kao npr. da poduzeće nema zdravu tj. normalnu likvidnost i nesposobno je podmiriti svoje kratkoročne obveze kratkotrajnom imovinom. Pokazatelji zaduženosti pokazuju koliko tolko normalnu sliku osim stupnja pokrića II koji bi trebao biti veći od 1, a u slučaju Čazmatransa nije, što znači da nema kvalitetnih dugoročnih izvora financiranja za dio kratkotrajne imovine. Pokazatelji profitabilnosti bilježili su rast u svim godinama dok je analiza Du Pontovim pokazateljem pokazala da na pozitivan ROE najviše utječe financijska poluga. Uzimajući u obzir cijelu analizu, Čazmatrans Vukovar d.o.o. trebao bi poraditi na tome da poboljša likvidnost i da se povećanje ROE vodi većom profitnom maržom i efikasnijim korištenjem imovine, a manje financijskom polugom.

Literatura

Knjige:

Graham, B., Meredith, B. S. (1937). *The interpretations of financial statements*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.

Ross, S., Westerfield, W. R., Jordan, D. B. (2012). *Fundamentals of corporate finance – sixth edition*. McGraw-Hill/Irwin

Žager, K., Sačer, M. I., Mališ, S. S., Ježovita, A., Žager, L. (2020). *Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Internet:

Financial statements. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-statements.asp> (Pristupljeno 10.04.2021.)

Guide to financial ratios. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/articles/stocks/06/ratios.asp> (Pristupljeno 03.06.2021.)

IAS 7: Statement of Cash Flows – a guide to avoiding common pitfalls and application issues. Dostupno na: <https://www.granthornton.com.au/globalassets/1.-member-firms/australian-website/technical-publications/ifrs/gtil-2012-aasb-7-ias-7-statement-of-cash-flows-a-guide-to-avoiding-common-pitfalls-and-application-issues.pdf> (Pristupljeno 02.04.2021.)

Nastavni materijali kolegija *Financiranje poduzetničkog pothvata*. Dostupno na: <http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/nastavni-materijali/> (Pristupljeno 10.03.2021.)

Račun dobiti i gubitka. Dostupno na: <https://alphacapitalis.com/glossary/racun-dobiti-i-gubitka/> (Pristupljeno 20.03.2021.)

Registar godišnjih financijskih izvještaja. Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Što je račun dobiti i gubitka. Dostupno na: <https://plaviured.hr/sto-je-racun-dobiti-i-gubitka/> (Pristupljeno 22.03.2021.)

Metzinger, Č. T., Toth, M., (2020) Metodologija istraživačkog rada za stručne studije.
Dostupno na: [https://www.vvg.hr/app/uploads/2020/03/METODOLOGIJA-
ISTRA%C5%BDIVA%C4%8CKOG-RADA-ZA-STRU%C4%8CNE-STUDIJE.pdf](https://www.vvg.hr/app/uploads/2020/03/METODOLOGIJA-ISTRA%C5%BDIVA%C4%8CKOG-RADA-ZA-STRU%C4%8CNE-STUDIJE.pdf)

Popis tablica

Tablica 1. Aktiva bilance Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	19
Tablica 2. Pasiva bilance Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	20
Tablica 3. Horizontalna analiza aktive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	20
Tablica 4. Horizontalna analiza pasive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	21
Tablica 5. Vertikalna analiza aktive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	22
Tablica 6. Vertikalna analiza pasive Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	23
Tablica 7. Račun dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	24
Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	25
Tablica 9. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Čazmatrans Vukovar d.o.o. (Izrada autora).....	26
Tablica 10. Pokazatelji likvidnosti (Izrada autora).....	27
Tablica 11. Pokazatelji zaduženosti (Izrada autora).....	28
Tablica 12. Pokazatelji aktivnosti (Izrada autora).....	29
Tablica 13. Pokazatelji ekonomičnosti (Izrada autora).....	29
Tablica 14. Pokazatelji profitabilnosti (Izrada autora).....	30
Tablica 15. Du Pont analiza (Izrada autora).....	30

Popis slika

Slika 1. Struktura bilance (prema: Bradford, D. J., i dr., 2012).....	3
Slika 2. Vrste prihoda (Delić, A., Financiranje poduzetničkog pothvata).....	7
Slika 3. Vrste rashoda (Delić, A., Financiranje poduzetničkog pothvata).....	7
Slika 4. Oblik računa dobiti i gubitka (Žager, K., i dr. 2020:118).....	8